

Dopis vnoučeti

Milý Tomáši!

Vždy na začátku nového školního roku se Ty i Tvůj starší bráška divíte, že se nadšeně já, šedesátiletá babička, vrhám do prohlížení vašich čítanek. Srovnávám je s učebnicemi, které jsem používala v základní škole já a vede mne to k zamyšlení nad propastným rozdílem mezi školou dnes a před půl stoletím.

Narodila jsem se dva roky po skončení druhé světové války a jako dítě z vesnice jsem chodila do různých typů venkovských škol. První a druhou třídu jsme měli v jedné učebně nad mateřskou školkou v naší vesnici. Co se malí prvňáci učili, to si s nimi druháci opakovali. Co se učila druhá třída, nad tím jsme my menší zírali v úžasu, co vše se budeme dozvídat, až se naučíme číst a psát. Zažila jsem krátkou dobu i vesnickou jednotřídku - to když mí rodiče byli v září na chmelové brigádě a já jsem chodila do školy s místními dětmi, kde byli v jedné třídě žáci od první do páté třídy. Ještě dnes při té vzpomínce cítím obdiv k venkovským kantorům, jak obtížná musela být jejich příprava, aby si jednotlivé skupiny dětí neprekážely a nerušily se, a aby se každý naučil to, co předepisovaly osnovy.

Od třetí do páté třídy jsme pak jako "velké děti" chodili denně do 2,5 km vzdálené školy do vedlejší vesnice. Cesta domů, ať už po silnici nebo po polích podle potoka, to bylo denně veliké dobrodružství a spousta společných zážitků. Škola v Jeníkově už byla na svou dobu docela moderní, ale dnes se mi při vzpomínkách na ni zdá, že jsem tam snad zažívala dobu národního obrození. Nejdůležitější osobou po panu řediteli byl přísný pan školník v modrošedém plášti, kolem jeho bytu jsme museli procházet do tříd. Kontroloval nás ostřížím zrakem, zda je vše v pořádku a my jsme se plížili jako myšky. V mezipatře na podestě visel veliký a těžký zvon a zvoněním ohlašoval pan školník začátky a konce vyučovacích hodin. Samozřejmě se mezi námi žáky stával hrdinou ten, kdo dokázal zazvonit, beskurychle zmizet a nenechal se chytit. To se ale povedlo málokomu.

Třída vypadala asi tak, jak to dnes vidíte ve skanzenu v Zubrnících. Malé dřevěné lavice, na zdech papírové obrázky a nástěnky, na stole ukazovátka, které často sloužilo i jako rákoska. Pokud někdo nemístně vyrušoval nebo zlobil, musel nastavit dlaň a pak skučel bolestí. Poznámek v žákovské bylo málo, nepřístojnosti si učitelé vyřídili sami a hned. Kdybychom se doma pochlubili, že nás učitelé kárali, dostali bychom od rodičů ještě přidáno. Učitel - to byla veliká autorita. Naši rodiče si byli velmi dobře vědomi, že škola je opravdu základ života.

Mám velmi ráda češtinu, naši rodnou řeč. Je bohatá, krásná, košatá, oplývá spoustou výrazů a kdo si s ní umí hrát tak, jak to dovedl např. pan Werich, překladatel pan Prikryl, herec pan Horníček a jiní, ten si opravdu užije a pochutná. A tím se vracím k čítankám z úvodu. V našich čítankách byly hlavně výřátky z děl klasiků, Aloise Jiráska, Boženy Němcové, Nerudy, Kollára a Čelakovského. A pak socialistický realismus - Marie Majerová, S.K. Neumann a jejich generace. Vše mělo svou historickou a výchovnou kvalitu, ale pro děti nudal! Dnes ve vašich čítankách pasu po vtipných verších, slovních hříčkách a veselých a hravých textech Jiřího Žáčka, pana Suchého, písničkářů Vodňanského a Nohavici.

Přidám-li k tomu ještě pohled do vašich učeben, vybavených počítači, interaktivními tabulemi, projektory a další nejnovější technikou, mám pocit, že čas přeskočil o několik století dopředu. Vše se dozvídáte ihned po zadání příslušného hesla od tetky Internetky nebo strýčka Googla.

Važte si velmi možností, které dnes máte a využívajte jich v plné míře. Pozor ale na přílišné spoléhání se jen na techniku. Logické myšlení a tzv. "selský rozum" musíte mít ve své hlavě. A přestože víme, že zkušenost je nedsdílitelná, vezměte si občas ponaučení z rad rodičů a prarodičů. A věřte, i my senioři jsme rádi a připadá nám zábavné, že nás naučíte ovládat mobilní telefony, počítače a tablety.

Nejkrásnější pocit pro nás starší ale je, když odložíme všechny tyto vymoženosti a najdeme si čas na společné popovídání, procházku v přírodě nebo dokonce kousek společné dovolené. Čas věnovaný někomu blízkému je ten nejkrásnější dárek.

Tvá babička

Vlasta